

Velkommen til INF5110 - Kompilorteknikk

- Kursansvarlige:
 - Stein Krogdahl [steink@ifi.uio.no]
 - Birger Møller-Pedersen [birger@ifi.uio.no]
 - Morten Olav Hansen (hjelpelærer) [morteoh@ifi.uio.no]
- Kursområdet: www.uio.no/studier/emner/matnat/ifi/INF5110 → vår 2011
 - Plan over forelesningene, pensum etc. etter hvert som det blir klart
 - Diverse beskjeder
- Vår forhold til kompilorteknikk etc.:
 - Stein og Birger har laget en Simula-kompilator sammen (på Norsk Regnesentral)
 - Stein har undervist dette kurset en del ganger
 - Morten har i sin master forsøkt å legge inn språkbegreper for tilstandsmaskiner i Java

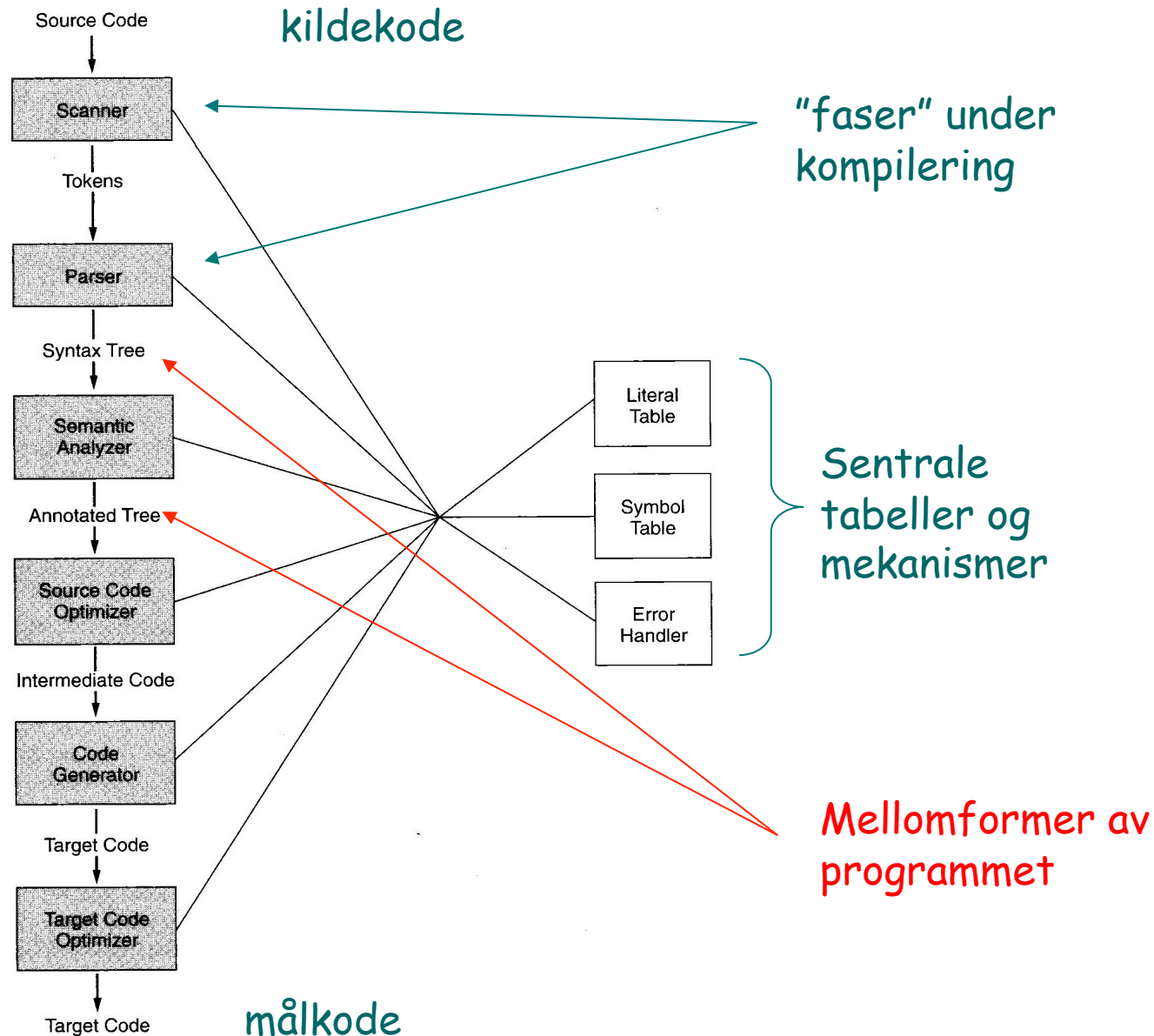
Vårens opplegg

- Lærebok etc:
 - Kenneth C. Louden: "Compiler Construction, Principles and Practice"
 - Antakeligvis også noe stoff fra andre kilder
- Skal i gjennomsnitt være tre timer undervisning pr. uke
- Forelesning og oppgaveløsning i passelig blanding
 - Skal grovt sett følge opplegget fra 2009, men antakeligvis noen justeringer
- Obligatoriske oppgaver:
 - Oblig 1: Legges ut ca 22. februar, frist ca 20. mars
 - Oblig 2: Legges ut ca 5. april, frist ca 5. mai
 - Gruppearbeid: 2 og 2 sammen, inntil 3 arbeider sammen, tillatt å jobbe alene.
- Eksamen: Har pleid å være skriftlig
- Foiler
 - Deles ut på forelesningen
 - Legges ut på nett
- Hva har dere av kurs?
 - INF 2100 ? (Enkel kompilator)
 - INF 3110 ? (Programmeringsspråk)

Dagens tekst

- Kapittel 1: En oversikt over
 - Hvordan en kompilator typisk er bygget opp
 - Hvilke teknikker og lagringsformer som typisk brukes i de forskjellige deler
 - Litt om notasjon for kompilering, bootstrapping, etc.
 - Litt om metamodeller

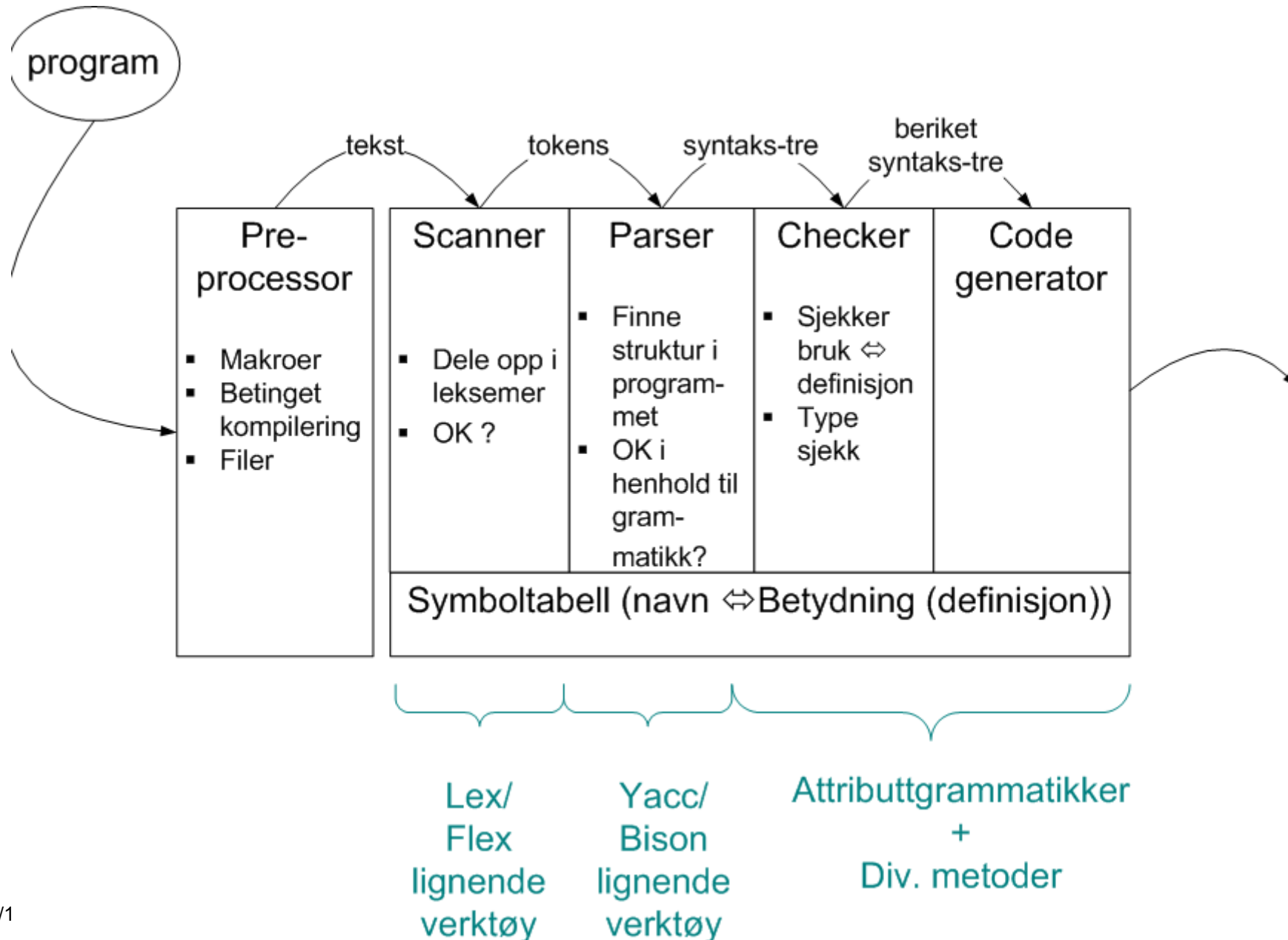
Bokens oversikt over en typisk kompilator

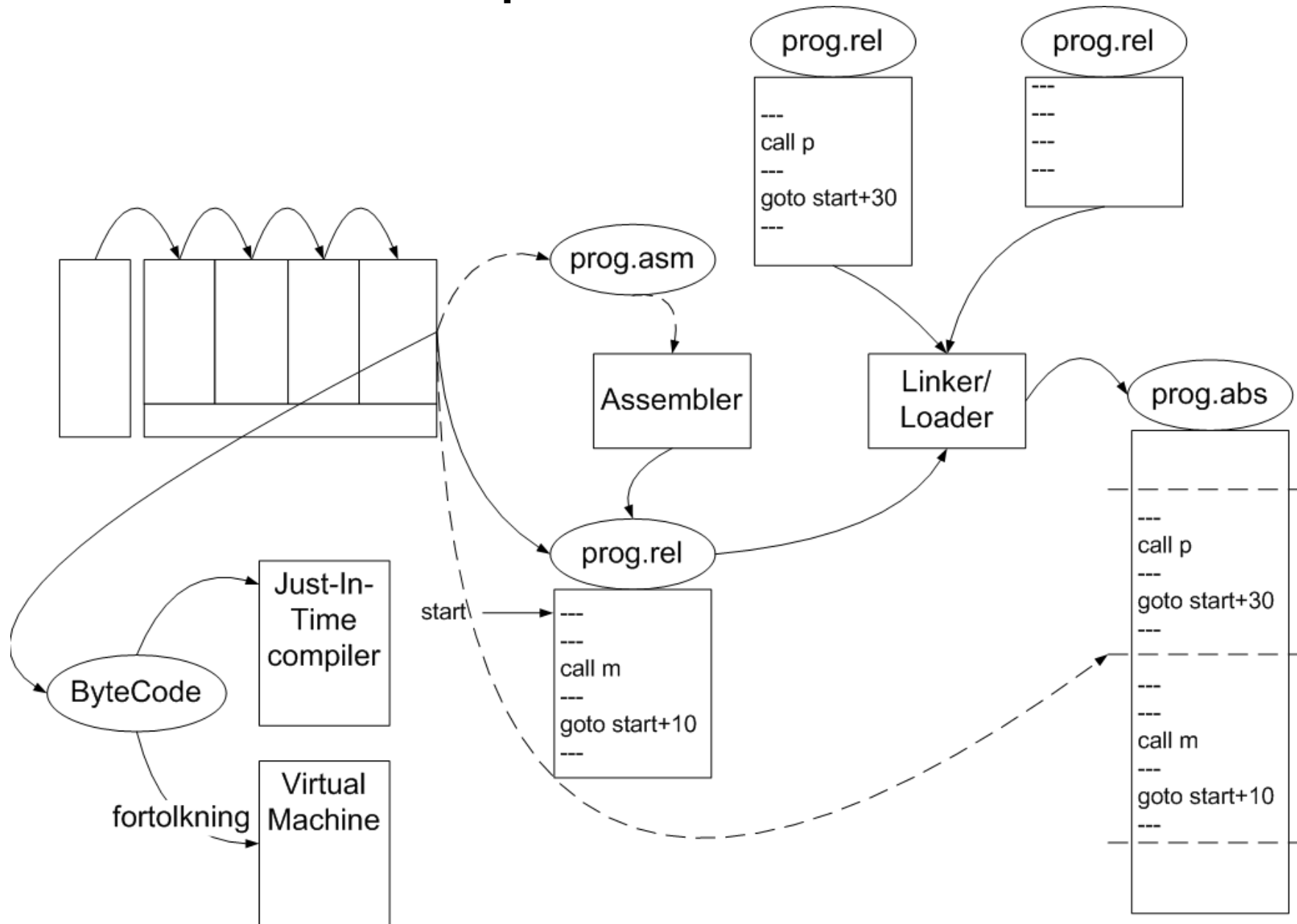
Fase:
Logisk del av kompilator

Gjennomløp ("Pass"):
Gjennomgang av teksten/treet

Anatomien til en kompilator - I

Anatomien til en kompilator - II

Øversettelse og interpretering

- Øversettelse
 - Man øversetter til maskinkoden for en gitt maskin
 - Maskinkoden leveres i forskjellige former fra kompilatoren:
 - Ferdig utførbar binær kode (må alltid til denne formen før utførelse)
 - Relokerbar kode, kan settes sammen med andre relokerbare biter
 - Tekstlig assembler-kode, må prosesseres av assembler
- Full interpretering
 - Utføres direkte fra programteksten/syntakstre
 - Brukes mest for kommandospråk til operativsystem etc.
 - Utførelse typisk 10 – 100 ganger saktere enn ved full øversettelse
- Øversettelse til mellomkode som interpreteres
 - Brukes for Java (class-filer), og mye for Smalltalk
 - Mellomkoden er valgt slik at den er grei å utføre (byte-kode for Java)
 - Utføres av en enkel interpreter (Java: Java Virtual Machine)
 - Går typisk 3 - 30 ganger så sent som direkte utførelse
 - Dog: I de fleste moderne Java-systemer øversettes byte-koden til maskinkode umiddelbart før den utføres (JIT, Just-In-Time kompilering).

Pre-prosessor

- Enten eget program eller bygget inn i kompilator
- Henter f.eks. inn filer

```
#include <filnavn>
```

- Betinget kompilering

```
#vardef #a = 5; #c = #a + 1
```

```
---
```

```
#if (#a < #b )
```

```
---
```

```
#else
```

```
---
```

```
#endif
```

- ”Makroer”, definisjon

```
#makrodef hentdata (#1, #2)
```

```
---- #1 -----
```

```
-- #2 --- #1 ---
```

```
#enddef
```

- Bruk av makroer (”ekspansjon”)

```
#hentdata(kari, per) ---> ---- kari -----
```

```
-- per --- kari ---
```

- Passer f.eks. til å utvide språket med nye konstruksjoner
- PROBLEM: Ofte tull med linjenummer og med syntaktiske konstruksjoner, bygges derfor helst inn

Scanner

- Deler opp programmet i tokens
- Fjerner kommentarer, blanke, linjeskift ()
- Teori: Tilstandsmaskiner, automater, regulære språk, m.m.

```
a[index] = 4 + 2
```

a	identifier	2
[left bracket	
index	identifier	21
]	right bracket	
=	assignment	
4	number	4
+	plus sign	
2	number	2

Leksem

Token

0	
1	
2	a
	.
	.
21	index
22	

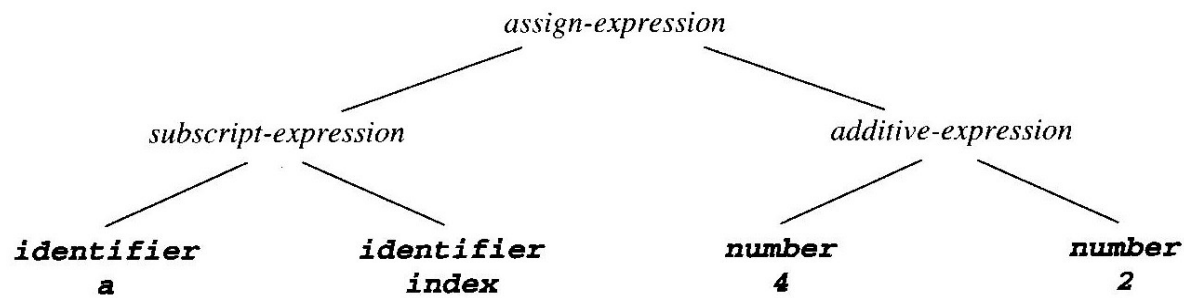
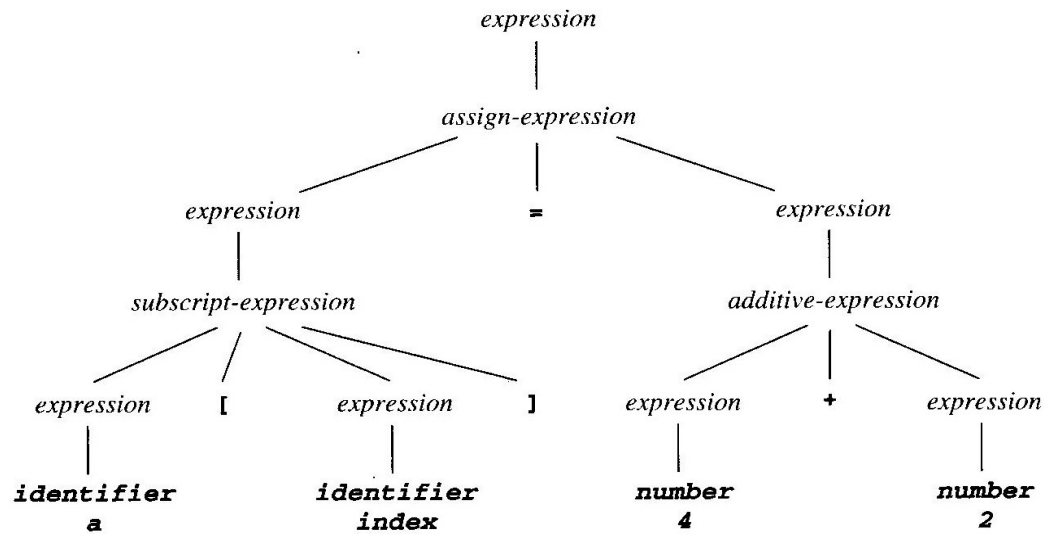
Tilsvarende for
tekstkonstanter

Parser

parserings-tre
(syntaks-tre)

resultat av parsing

a[index] = 4 + 2

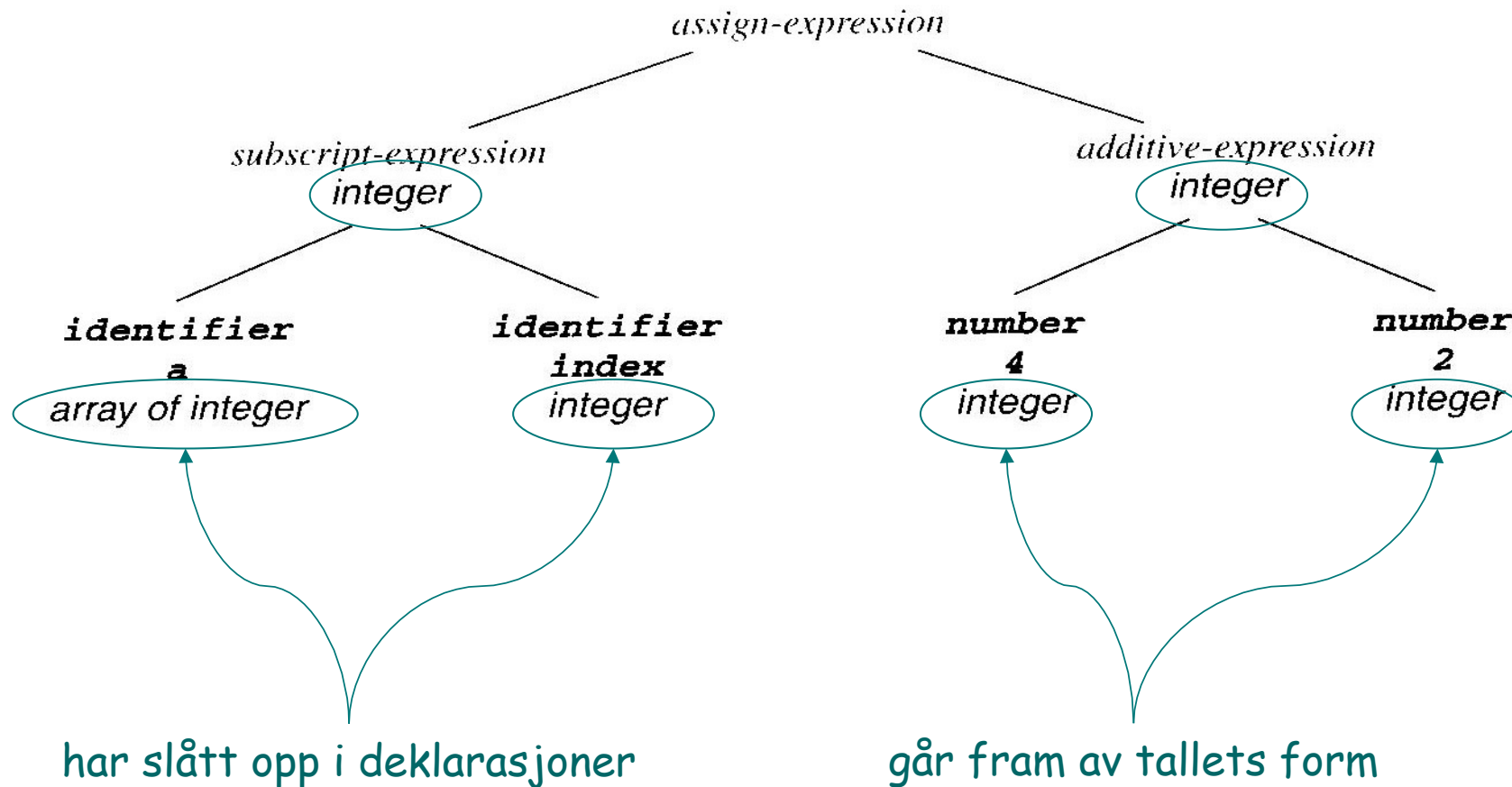
abstrakt
syntaks-tre

syntaktisk
sukker
fjernet

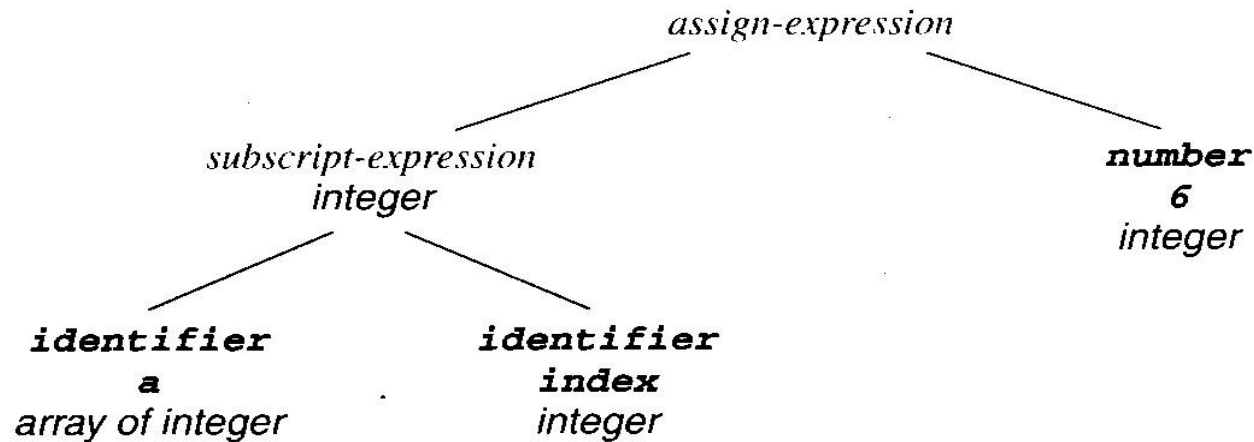
Resultat av semantisk analyse

- Et beriket eller dekorert abstrakt syntaks-tre

Kan sjekke at tilordning har samme (eller kompatible) typer

Optimalisering på kildekode nivå


```
t = 4 + 2  
a[index] = t
```

opprindelig

```
t = 6  
a[index] = t
```

ett steg optimalisering

```
a[index] = 6
```

nok et steg

Kodegenerering

- Resultat av rett fram kodegenerering

```
MOV R0, index ;; value of index -> R0
MUL R0, 2      ;; double value in R0
MOV R1, &a     ;; address of a -> R1
ADD R1, R0     ;; add R0 to R1
MOV *R1, 6     ;; constant 6 -> address in R1
```

Vanskelig å automatisere
(basert på formell
beskrivelse av språk og
maskin)

Beregn adressen til a
[index]

- Etter optimalisering på mål-kode nivå

```
MOV R0, index ;; value of index -> R0
SHL R0        ;; double value in R0
MOV &a[R0], 6  ;; constant 6 -> address a + R0
```

Shifter istedet for å doble

Bruker maskinens
adresseringsmekanismer
fullt ut

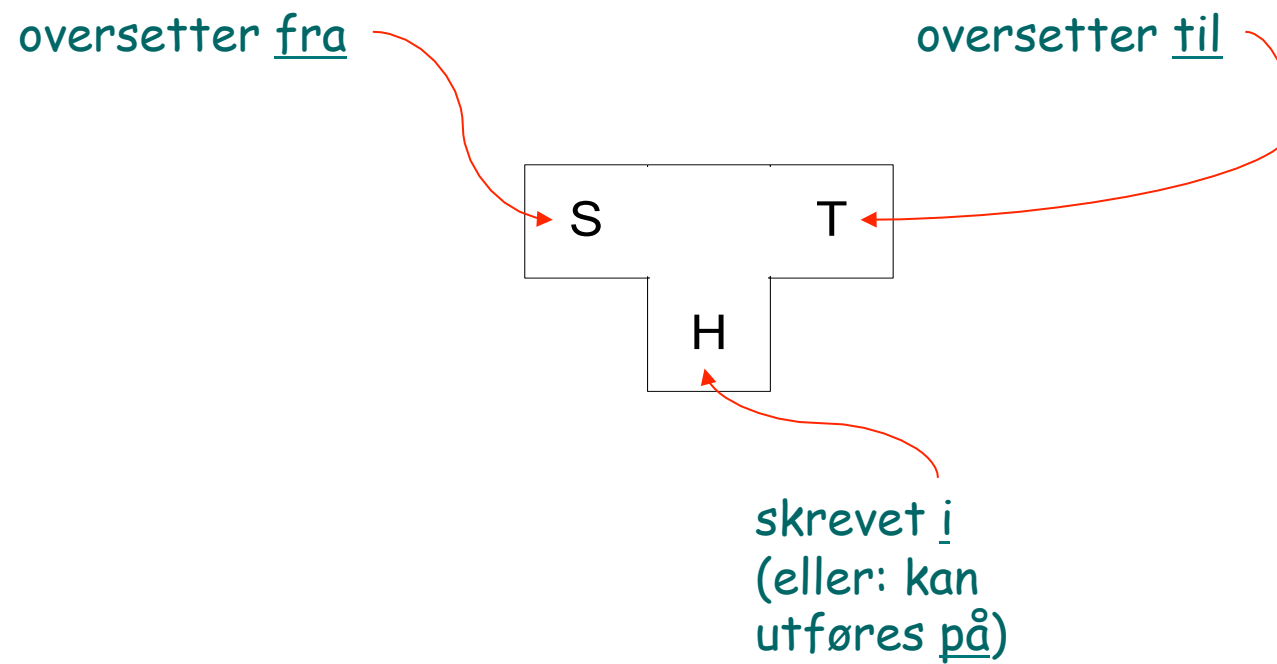
Diverse begreper og problemstillinger

- "Front-end" og "Back-end": Tilsvarende oftest "analyse" og "syntese"
- Hvordan behandles separatkompilering av programbiter?
- Hvordan behandler kompilatoren feil i programmet?
- Hvordan er data administrert under utførelsen?
 - Statisk, stakk, heap
- Språk som kan oversettes i ett gjennomløp
 - F.eks. C og Pascal: Deklarasjoner kan ikke brukes før de er nevnt i prog.teksten
 - Er ikke så viktig lenger, pga. mye intern lagerplass
- Feilfinnings-hjelpemidler ("debuggers")
 - Kan arbeide interaktivt med en programutførelse vha. variablenavn etc.
 - Kan legge inn "breakpoints"

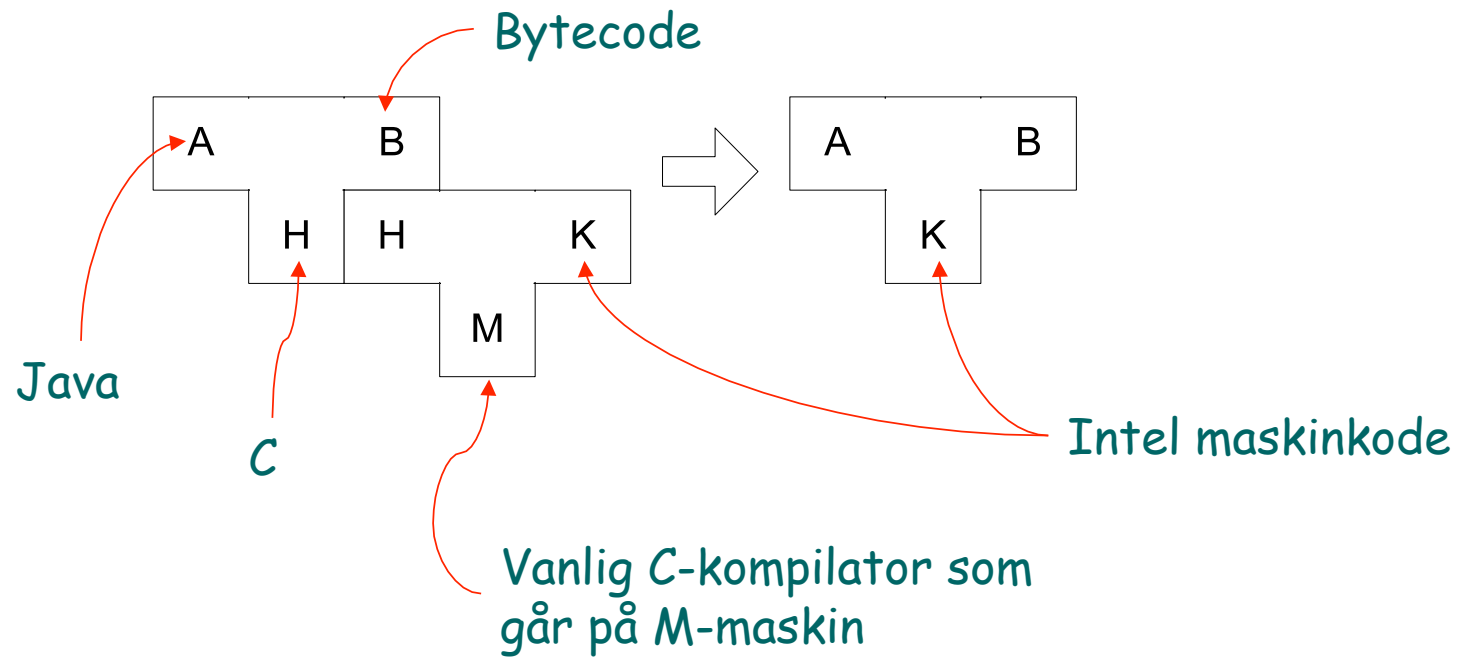
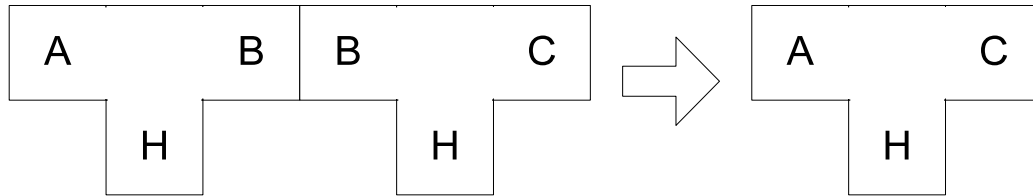
Nyere ting innen kompilatorer etc.

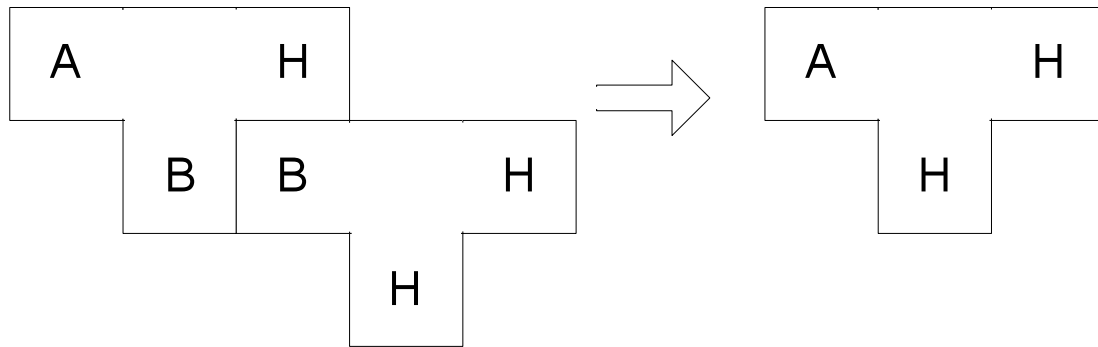
- Lager (spesielt intern-lager) er blitt billig, og dermed stort
 - Man kan ha hele programmer inne i maskinen under kompilering
 - 200 byte pr. linje gir 50 000 linjer på 10 Mbyte
- Objektorienterte språk er blitt meget populære
 - Spesielle teknikker for optimalisering mm. blir da viktige
- Java tilbyr spesiell form for utførelse:
 - Kompilator lager "byte-kode", som også har alle programmets navn etc.
 - Programdeler kan hentes under utførelse, og kobles inn i programmet
- Input kan være figurer, skjemaer etc. (f.eks. UML)
 - Metamodeller i tillegg til grammatikker

Bootstrapping and porting

To sammensetningsoperasjoner

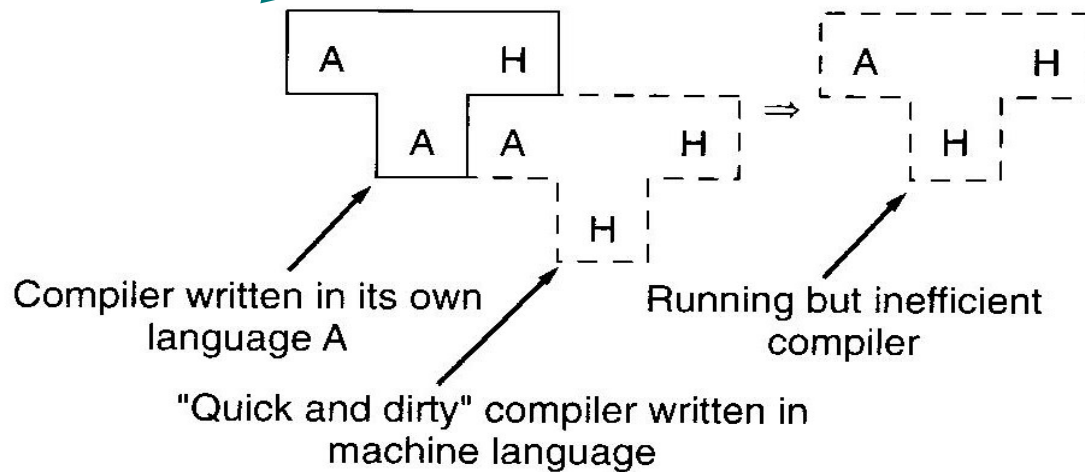

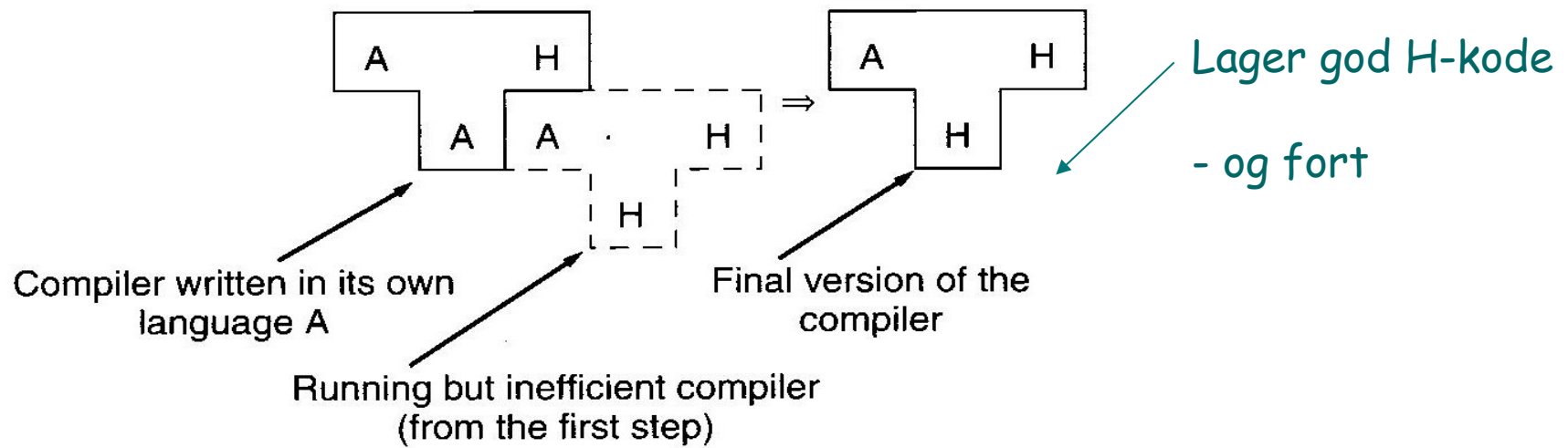
Bootstrapping: Step 1

Skrevet i en begrenset del av A

Lager god H-kode
- men sakte

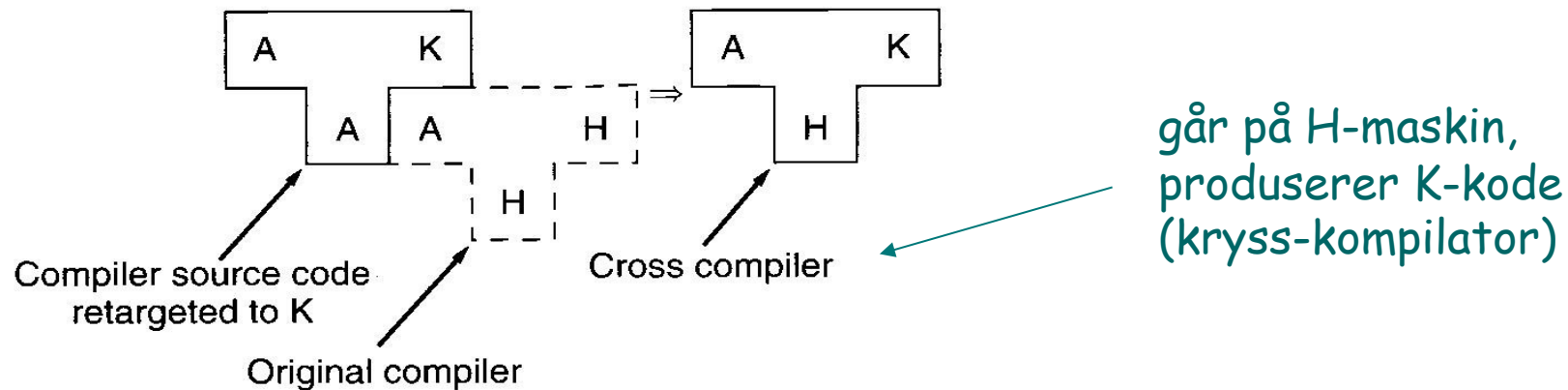
Bootstrapping: Step 2

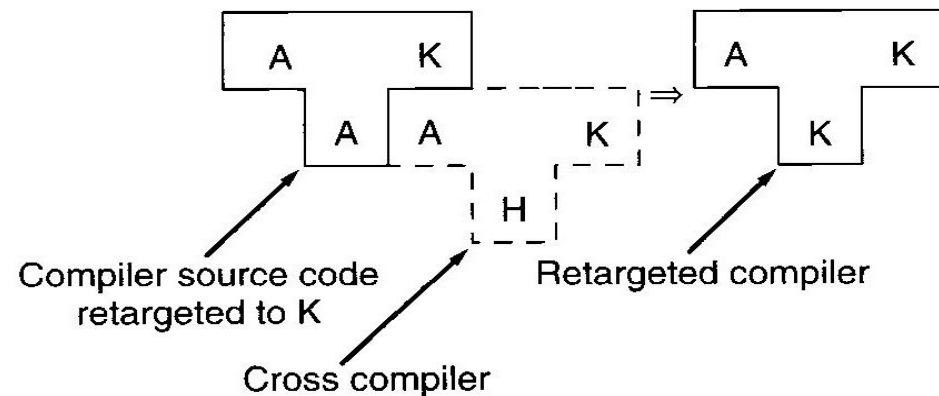
Krysskompilering

- Har: A kompilator som oversetter til H-maskinkode
- Ønsker: A-kompilator som oversetter til K-maskin kode

Steg 1: Skriv kompilator slik at den produserer K-kode (f.eks. vha ny back-end)

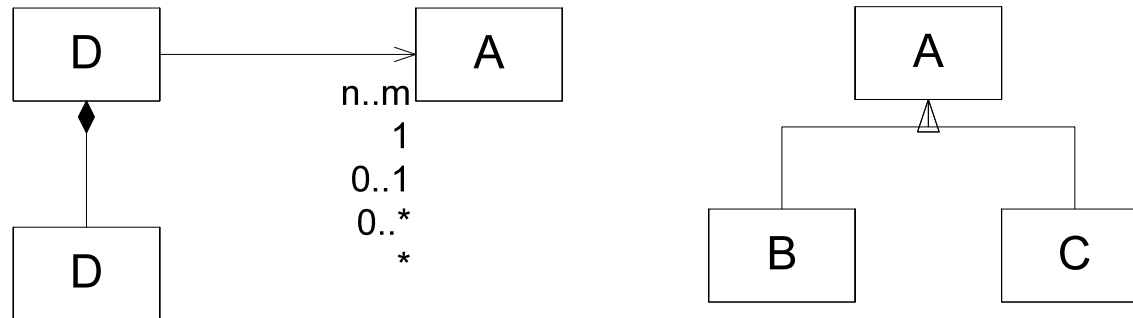

Steg 2: Oversetter den nye kompilatoren til K-kode. Gjøres på en H-maskin vha krysskompilatoren

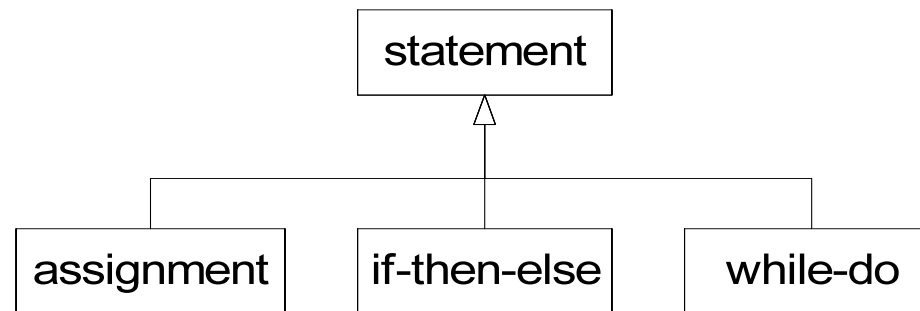

Meta models

- Alternative to grammars and syntax trees
- Object model representing the program (*not* the execution)

`<statement> → <assignment> | <if-then-else> | <while-do>`

`a[index] = 4 + 2`

